

Lugejauuring selgitas Eesti tervishoiutöötajate erialameedia kasutamist

Siim Nahkur – Celsius Healthcare OÜ, Eesti Arst

Siim Nahkur

Eesti Arsti väljaandja OÜ Celsius Healthcare korraldas 2013. aasta novembris lugejauuringu. Uuringu peaesmärgiks oli teada saada, milliseid meditsiinimeedia väljaandeid kasutavad Eestis meditsiinierialade esindajad. Teise eesmärgina analüüsiti täpsemalt lugejate hinnanguid ajakirjale Eesti Arst. Tegemist oli 2011. aasta oktoobris toimunud samasisulise lugejauuringu (1) täiendatud kordusuuringuga, mis võimaldas nii selgitada ka lugejarjumuste muutusi kahe aasta jooksul.

Tervishoiutöötajate lugemisharjumuste selgitamiseks korraldati ajavahemikul 11.–24.11.2013 veebiküsitlus. Ankeet saadeti e-kirjaga 2822 meditsiiniavaldkonna inimesele, lisaks saadeti ankeet kolme erialaselt si meililisti. Uuringu ankeedi koostas ja andmeanalüüsi tegi turu-uuringufirma OÜ Faktum & Ariko. Ankeedile vastas 395 inimest. Vastanute seas oli kuni 30aastaseid 15% (61 vastajat), 31–45aastaseid 27% (107), 46–59aastaseid 43% (170) ja üle 60aastaseid 14% (57). Küsimustikule vastanutest valdava osa moodustasid naised (88% ehk 346 vastanut) ning naised on ka tavapäraselt meestest aktiivsemad vastajad. Samas on Eesti tervishoiutöötajatest umbes kaks kolmandikku naised (2), mis on osakaaluna väiksem kui uuringus, mistõttu tuleb uuringu tulemuste tõlgendamisel pidada silmas naiste ülesindatust. Vastajate seas oli eriarste 30% (117 vastanut), perearste 26% (102), apteekreid 16% (63), pereõdesid 9% (35), arst-residente 5% (8 vastanut). Kuna perearstid vastasid küsimustele aktiivsemalt kui eriarstid, siis tuleb seda arvestada uuringu tulemuste tõlgendamisel (perearstid moodustavad umbes viiendiku Eesti arstkonnnast) (2). Samuti peab tulemuste tõlgendamisel arvestama, et tegemist oli veebiuuringuga, mistõttu võivad tulemused olla kallutatud veebilugemise ja veebiväljaannete kasuks.

Küsitluse esimese osa tulemustest selgus, et Eesti Arst on loetuim eestikeelne meditsiini-

niväljaanne meie arstkonna hulgas. Vastanud arstidest (n = 237) luges Eesti Arsti pidevalt või tihti 75%, loetavuselt järgnesid meditsiiniportaali Med24 (53%) ja ajakiri Perearst (42%). Eriarstide seas (n = 135) oli kõige loetum väljaanne samuti Eesti Arst (pidevalt või tihti loeb 82%), seejärel välismaised erialaajakirjad (65%) ja haigla sisevõrk (62%). Kõige loetum veebiväljaanne eriarstide hulgas oli Med24 (48% loeb pidevalt või tihti), eestiarst.ee (39%) ja mu.ee (17%). Küsimustele vastanud perearstide seas (n = 102) oli kõige loetum väljaanne Perearst (pidevalt või tihti loeb 90%), järgnesid Eesti Arst (67%) ja Med24 (58%). Märkimisväärne erinevus on välismaise erialameedia tarbimises: kui eriarstid loevad pidevalt või tihti välismaa erialaajakirju (65%) ja välismaa teadusajakirju (59%), siis perearstid loevad suhteliselt vähe välismaiseid erialaväljaandeid – välismaised võrguväljaandeid loeb pidevalt vaid 15% perearstidest ja välismaised teadusajakirju 14%. Apteekrite seas (n = 63) oli kõige loetum väljaanne Apteeker (78% loeb pidevalt või tihti), järgnesid Med24 (63%) ja Meditsiiniuudiste paberleht (52%). Kahe lugejauuringu vahelise ajaga ei ole Eesti meditsiinimeedia väljaannete tarbimises toimunud märkimisväärseid muutusi. Kasvanud on Eesti Arsti loetavus eriarstide sihtrühmas – kui kaks aastat tagasi luges ajakirja pidevalt või tihti 75,2%, siis nüüdseks on see arv kasvanud 82%-ni.

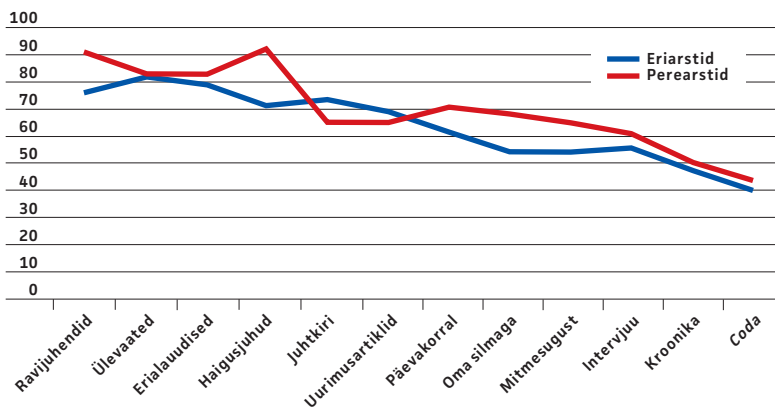
Küsitluse teises osas keskenduti ajakirja Eesti Arst väljaandmisele. Küsimusele „Kuidas hindate Eesti Arsti paberväljaannet?“ vastasid hinnanguga „väga hea“ või „üldiselt hea“ kõige sagemini perearstid (87% perearstidest). Samasuguse hinnangu ajakirja paberväljaannetele andis 70% eriarstidest. Eesti Arsti võrguväljaannet hindas „väga heaks“ või „üldiselt heaks“ 50% eriarstidest ja 26% perearstidest. Paberväljaande ja võrguväljaande hinnangud erinevad, kuna Eesti Arsti võrguväljaande

lugemus on väiksem kõigis lugejarühmades ja märksa rohkem on neid, kes ei osanud võrguväljaande hinnangut anda. Väike muutus hinnangutes on täheldatav: kui kaks aastat tagasi pidas 80% arstidest paberväljaande olemasolu jätkuvalt vajalikuks, siis nüüd leiab seda 75% arstidest.

Eesti Arsti erinevate rubriikide hindamisel ilmnes, et kõige enam jälgivad kõik vastanud arstid erialauudiseid, ravijuhendeid, ülevaateid ja haigusjuhte (vt joonis 1). Eriarstide seas on populaarseim rubriik erialauudised: 82% eriarstidest jälgib seda tihti või pidevalt, 82% jälgib ülevaateid ja 80% haigusjuhtude kirjeldusi. Perearstide seas on populaarseim haigusjuhtude rubriik: 92% perearstidest jälgib seda tihti või pidevalt, 91% jälgib ravijuhendeid ja 82% erialauudiseid. Uuringust tuleb välja, et ravijuhendite vastu tunnevad perearstid (91% jälgib pidevalt või tihti) suuremat huvi kui eriarstid (77%). Ilmselt on see seotud perearstide töö eripäraga, kus nad peavad olema kursis eri haiguste käsitlestaktikaga.

Kui küsitletutel paluti anda Eesti Arstile terviklik hinnang, siis keskmiseks soovitusindeksiks kujunes 86 punkti 100-st: kõrgeima hinde ehk 88 punkti panid Eesti Arstile perearstid, eriarstid andsid 86 punkti. Kui neid tulemusi võrrelda kaks aastat varem tehtud uuringu tulemustega (seal kasutati 10 punkti skaalat), siis on rahuolu ajakirjaga märgatavalt suurenenud nii eriarstide kui ka perearstide sihtrühmas. Eesti Arsti peamisteks tugevateks külgedeks on vastajate hinnangul teadusartiklid ja uuringud, samuti Eesti-kesksus ja eestikeelsus ning informatiivsus. Eesti Arsti puudustena nimetati enam vähest kasu praktilises töös ja just oma eriala vähest käsitlust, kuid neid on Eesti Arstil üldmeditsiini ajakirjana keeruline tagada. Kuna 2011. aasta uuringus tuli ajakirja ühe puudusena välja see, et ajakiri ei ole kajastatud andmebaasis PubMed, siis uues uuringus küsiti konkreetsemalt selle eesmärgi kohta. Selgus, et 42% arstidest ei pooldanud ingliskeelse osa suurendamist ajakirjas, ingliskeelse osa suurendamist pooldas 22% arstidest ning 32%-l arstidest ei olnud selget seisukohta selles küsimuses.

Uuringus oli ka küsimus selle kohta, kuidas motiveerida potentsiaalseid autoreid avaldama Eesti Arstis kaastöid. Kolme peamise motivaatorina töid arstid välja selle,

Joonis 1. Ajakirja Eesti Arst lugejaskonna vastused küsimusele „Millised Eesti Arsti rubriike jälgite?“ meditsiinimeedia kasutamise 2013. aasta uuringus. Püstteljel on esitatud erinevaid rubriike jälgivate vastanute osakaalud protsentides kahes sihtrühmas.

et Eesti Arstis avaldamine oleks teaduskraadi saamise oluline tingimus (57% vastajaist), et avaldamine oleks kliinikumi arst-õppejõudude ja teaduskonna õppejõudude kohale valimise oluline tingimus (51% vastajaist) ja et avaldamine oleks resertifitseerimise tingimus (42% vastajaist). Ainsa eelretsenseeritava eestikeelse üldmeditsiinilise ajakirjana on Eesti Arstil täita mitmekülgne roll, mille käigus tuleb lugejateni tuua nii teaduslikku kui ka kogukondlikku (publitsistlikku) materjali. Uuringus vastanud arstide hinnangul on selle tasakaalu hoidmine ajakirjal õnnestunud: 49% vastajaist leidis, et ajakirjas on hea tasakaal teadusliku ja kogukondliku materjali vahel, ning 46% arstidest eelistaks teaduslikumat lähenemist.

Uuringust tuleneb, et Eesti Arst on meie arstkonna hulgas loetum eestikeelne meditsiiniväljaanne, mille üheks tugevuseks on just Eesti-kesksus ja eestikeelsus. Kuigi 75% arstidest peab endiselt vajalikuks ajakirja paberversiooni, on 2014. aastal plaanis uuendada ka ajakirja võrguväljaannet, et muuta selle kasutamine senisest mugavamaks ja suurendada ka võrguväljaande loetavust.

Uuringud autorid tänavad kõiki uuringus osalenuid, igasugune tagasiside ajakirja sisu kohta on ka uuringuvälisel ajal jätkuvalt teretulnud.

KIRJANDUS

1. Nahkur S, Abuladze L. Lugejauuringust selgus Eesti tervishoiutöötajate meditsiinimeedia kasutamise tüüp. Eesti Arst 2012; 91:174–5.
2. Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas: tervishoiu ressursid. Vt <http://pxweb.tai.ee/esf/pxweb2008/Database/THressursid/databasetree.asp>.